

Információ a brit egészségbiztosításról, bevándorlási rendszerről és egyéb adminisztratív teendőkről.

Ez az útmutatás kizárólag a transition period végéig azaz 2020. December 31-ig érvényes teljes bizonyossággal. Azt ezt követő idővel kapcsolatos információkról amint tudunk értesítünk benneteket, illetve a jelenlegi útmutatásban foglalt adminisztratív teendők elvégzésével tudunk készülni erre az időszakra. Ez az értelmezés a személyes véleményünk és tanácsaink az elérhető információk alapján, így a leírtakért felelősséget nem tudunk vállalni.

Egészségügyi ellátás

Az Egyesült Királyság állami egészségügyi ellátását a National Health Service (NHS) biztosítja. Ellátásra minden, a UK-ban normally resident (évente legalább 6 hónapot ott töltő) ember jogosult, így az ott tanuló diákok is. Amíg a transition period tart ez az ellátás az EU-ban való "külföldi" tartózkodásra is kiterjed, azaz brit Európai Egészségbiztosítási Kártyára (EEK = European Health Insurance Card, EHIC) is jogosult vagy abban az esetben ha más EU tagországban nincsen biztosításod.

Viszont:

Születésed óta különböző jogcímeken biztosított voltál Magyarországon, ez azonban a középiskola végével (utána október 31-én) véget ér, ha nem kezdesz Magyarországon bejelentetten dolgozni vagy magyar egyetemre járnál. Ha szeretnéd fenntartani a magyarországi biztosítotti jogviszonyodat (ennek előnyeiről később), havi 7710 forint egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetni. Ez alól úgy mentesülhetsz, ha kijelentkezel a magyar TB-ből: ezt a UK-ban mint uniós tagországban meglévő ellátásra hivatkozással teheted meg, egy, a NEAK (leánykori nevén OEP) honlapján letölthető űrlappal kell bemenni a területileg illetékes NEAK-irodába vagy kormányablakhoz. Ha egyszer kijelentkeztél, de újra szükséged lenne magyar biztosításra, egy másik űrlapon ugyanígy vissza lehet jelentkezni (persze, ha nem kezdesz Magyarországon dolgozni, a havi díjat fizetni kell).

Az NHS a magyar társadalombiztosítással ellentétben nem biztosításalapú: mindenki jogosult (majdnem) ingyenes ellátásra, akkor is, ha semmilyen jogcímen nem biztosított. A UK-ban dolgozóknak természetesen járulékot kell fizetniük, a munkaviszonyban nem állók viszont nem fizetnek (önkéntesen sem) a magyarhoz hasonló havi járulékot.

Az egészségbiztosításra vonatkozó EU-s szabályok kimondják, hogy egy másik tagállamba költöző EU- s állampolgár akkor tartózkodik ott jogszerűen (lawfully resident), ha teljeskörű betegbiztosítással (comprehensive sickness insurance, CSI) rendelkezik. Mivel az NHS nem biztosításalapú, az, hogy ellátnak, nem jelenti azt, hogy ilyen biztosítással rendelkezel! A brit belügyminisztérium (Home Office) a UK-

ban dolgozó, járulékokat fizető EU-s állampolgárokat tekinti az NHS által biztosítottak, a diákoknak és egyéb, gazdaságilag inaktív személyeknek az NHS-től független betegbiztosítással kell rendelkezniük a lawfully resident státuszhoz. Ilyen biztosítást brit magánbiztosítóknál is lehet vásárolni, azonban olcsóbb a magyar TB-nél fenntartani a biztosítási jogviszonyt, ugyanis a Magyarországon kiadott EEK (vagy bármilyen EU-s papír, amivel igazolni tudod, hogy biztosított vagy) is CSI-nak minősül.

A transition period alatt, a lawful resident státusznak kevés gyakorlati jelentősége van: az uniós szabad mozgási jog miatt egy nem jogszerűen betelepült EU-s állampolgár is szabadon járhat ki-be az országból. Az egyetlen eset, amikor ez fontossá válik, az állandó letelepedési engedély és az állampolgárság megszerzése: ehhez 5 illetve 6 év lawful residence-re van szükség, így a diákként kinn töltött évek ebbe csak külön egészségbiztosítással számítanak be.

A tanácsunk az, hogy ne jelentkeztek ki a magyar a TB-ből novemberre és decemberre fizésétek ki a díjat, az itthoni EHIC kártyákkal jelentkeztek be az NHS-be majd januárban az események függvényében térjete vissza a kérdésre, tekintettel a bevándorlási és egészségügyi szituációra.

Bevándorlás

Ahhoz, hogy a transition period vége után is biztosítva legyenek a UK-ben minket eddig megillető jogok az úgy nevezett pre-settled statusra való jelentkezés szükséges. Ezt az EU Exit telefonos applikáció használatával tudjuk megtenni. A pre-settled statusra akkor tudunk jelentkezni, ha bizonyítékunk van arra, hogy az elmúlt 6 hónapban és 2020. december 31. előtt legalább egy napot a UK-ben töltöttünk. A végső jelentkezési határidő tehát 2021. június 30. de mivel a jelentkezés feldolgozása akár hónapokba is telhet, vagy formai hiba miatt ismételt be kellhet azt nyújtunk kérünk mindenkit, hogy a kiköltözés után rögtön jelentkezzen. A kinttartózkodás igazolásához kérjünk a Colleget-től egy levelet miszerint náluk lakunk és tanulunk. A pre-settled status 5 évig biztosítja a tartózkodásunkat ezután van lehetőségünk settled statusra jelentkezni (majd később citizenshipre). A settled statushoz 5 majd utána a citizenshiphez még egy év folyamatos kinttartózkodásra van szükség. Ez azt jelenti hogy bármely 12 hónapos periódusban 6 hónapot kint kell tartózkodni. Ezt egy maximum egy éves periódus törheti meg jogos indokkal, amit azonban kérvényezni kell. Ilyen indok a tanulás vagy a munka és legegyszerűbb telefonon intézni.

Egyéb

A transition period végéig igényeljete National Insurance numbert is. Ez nagyban megkönnyíti a munkavállalást és az adminisztrációt. Jelenleg sajnos a pandémiás helyzet miatt ennek az igénylése nem lehetséges, ősszel viszont remélhetőleg már igényelhetővé válik.

Mindenképpen figyeljünk arra, hogy az útlevelünk érvényes maradjon a tanév végéig, ugyanis a transition period vége után valószínűleg személyi igazolvánnyal nem tudunk majd utazni.

A transition period végéig az angol diákigazolvány bármely EU tagállamban használható, azonban a jövő évtől ez kétségessé válik. Azt ajánljuk, hogy vagy váltsatok ki magyar diákigazolványt (https://www.oktatas.hu/felsooktatas/diakigazolvany/kulfoldon_tanulok_igazolvanya), vagy igényeljétek nemzetközi diákigazolványt (<https://www.isic.org/>).

Minden egyéb ügyintézés is, mint a diákhitel, bursary, bankszámla, magyar EHIC kártya, telefonszám még mindenképpen a transition period vége előtt intézzük el a biztonság kedvéért. Ezekről részletesebben írunk a freshers guide-ban.

Kliment Dávid, Verkmann Zsombor, 2020